

TILSYNSRÅDET FOR KRIMINALOMSORGEN

TILSYNSRAPPORT

Trondheim fengsel og forvaringsanstalt

15. mai 2025

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
1.1. Tilsynsrådet for kriminalomsorgen.....	3
1.2. Gjennomføring av tilsynet	3
2. Tilsynsrådets vurderinger	4
2.1. Om Trondheim fengsel og forvaringsanstalt.....	4
2.1.1. Overordnet	4
2.1.2. Barn og unge innsatte	4
2.1.3. Innsatte med utenlandsk bakgrunn.....	5
2.1.4. Uverdige og utrygge forhold ved E-bygget	5
2.1.5. Forvaringsavdelingen	6
2.2. Tid utenfor cellene	7
2.2.1. Innledning	7
2.2.2. Sysselsettings- og aktivitetstilbud	7
2.2.3. Innlåsing og faktisk isolasjon	8
2.2.4. Utelukkelse	9
2.3. Sikkerhetscelle og sikkerhetsseng	10
2.4. Bruk av kontrolltiltak.....	11
2.5. Forebygging av selvdropsrisiko og selvdrap.....	12
2.6. Helsetjenester i fengselet.....	13
2.7. Tilbakeføring til samfunnet	14
2.7.1. Kartlegging av innsatte.....	14
2.7.2. Saksbehandlingstid ved permisjoner.	14
2.8. Kontakt med familie og venner.....	15
3. Tilsynsrådets anbefalinger	17
4. Tilbakemelding og oppfølging	19

1. Innledning

1.1. Tilsynsrådet for kriminalomsorgen

Det nye nasjonale Tilsynsrådet for kriminalomsorgen ble etablert 1. januar 2025.¹

Tilsynsrådet er uavhengig i sitt arbeid og kan ikke instrueres om lovtolkning eller skjønnsutøvelse. Tilsynsrådet består av en fast ledelse på tre personer: Verna Rege Nilssen, Oddvar Thorbjørnsen Faltin og Tonje Lilaas Larsen. Den lokale forankringen er videreført gjennom Tilsynsrådets fylkesbaserte sammensetning med lokale medlemmer. Sivilrettsforvaltningen har oppgaven som sekretariat for Tilsynsrådet.

Tilsynsrådet skal føre tilsyn med at personer som er innsatt i kriminalomsorgens institusjoner, behandles i samsvar med gjeldende rett og at deres velferd ivaretas. Tilsynsrådet skal også føre tilsyn med at personer som gjennomfører varetekt eller straff utenfor institusjon, behandles i samsvar med gjeldende rett.

Tilsynsrådet kan ta opp saker av eget tiltak eller etter henvendelse fra innsatte, domfelte, siktede, botlagte, pårørende eller ansatte.

Ved hvert tilsynsbesøk i kriminalomsorgens institusjoner skal minst to medlemmer av Tilsynsrådet delta, så langt mulig én fra ledelsen. Tilsynsbesøket kan varsles på forhånd eller være uanmeldte. Domfelte og innsatte har rett til å kommunisere fortløpig med Tilsynsrådet og sekretariatet.²

Tilsynsrådet og sekretariatet har taushetsplikt etter forvaltningsloven. Taushetsplikten omfatter også forhold av betydning for sikkerheten i kriminalomsorgens institusjoner eller for gjennomføringen av straff utenfor fengsel.³

Det skal skrives en tilsynsrapport etter hvert tilsyn.⁴

1.2. Gjennomføring av tilsynet

Torsdag 15. mai 2025 var Tilsynsrådet på tilsyn i Trondheim fengsel og forvaringsanstalt, avdeling Nermarka fra kl. 09.00 til 17.00.

Følgende personer deltok fra Tilsynsrådet:

- Verna Rege Nilssen (leder)
- Renate Nygård (lokalt medlem)
- Arnt Bjørkvik (lokalt medlem)
- Mari Gjølberg Gedde (sekretariatet)

Trondheim fengsel og forvaringsanstalt, avdeling Nermarka ble varslet om tilsynsbesøket i brev 7. april 2025. Det ble innhentet dokumentasjon i forkant av det stedlige besøket. I varselet ble fengselet bedt om å oversende informasjon i forkant av tilsynsbesøket.

Rapporten bygger i hovedsak på informasjon fra fengselsledelsen, samtaler med ansatte og innsatte, egne observasjoner og mottatt dokumentasjon.

Fengselet bistod velvillig under gjennomføringen av besøket.

¹ Tilsynsrådet for kriminalomsorgen er opprettet i medhold av straffegjennomføringsloven kapittel 2 A, se Prop. 46 L (2022–2023). Tilsynsrådets ansvar og oppgaver er nærmere regulert i forskrift om tilsynsrådet for kriminalomsorgen.

² Straffegjennomføringsloven § 9 a.

³ Straffegjennomføringsloven § 9 c første ledd.

⁴ Forskrift om tilsynsrådet for kriminalomsorgen § 7.

2. Tilsynsrådets vurderinger

2.1. Om Trondheim fengsel og forvaringsanstalt

2.1.1. Overordnet

Trondheim fengsel og forvaringsanstalt består av tre avdelinger. Trondheim fengsel og forvaringsanstalt, avdeling Nermarka utgjør hovedavdelingen, og fengselets administrasjon ligger her. Avdelingen har høyt sikkerhetsnivå og en kapasitet på 151 plasser. I det videre omtales tilsynsobjektet som Trondheim fengsel.

Boenhetene i fengselet er fordelt på fire forskjellige bygg, bygg A, E, F og G:

Bygg	Avdeling	Plasser
A	A1	8 (9 medregnet Pactocelle)
	A2 (forsterket fellesskapsavdeling	11
	A3	12
	A4	11
	A5	11
E	E1	20
	E2	20
	E3	18 (Var stengt på tilsynstidspunktet)
	E4	15 (Var stengt på tilsynstidspunktet)
F	F1	5
	F2	5
G	G (rusmestring)	15
	Sum	151

Trondheim fengsel har nærbutikken Børson Dagligvare, plassert i D-bygget, bibliotek, musikkrom som omtales som «musikkbingen» og et nyetablert gamingrom med e-sportstilbud.

2.1.2. Barn og unge innsatte

Trondheim fengsel har innsatte i alle aldersgrupper. I perioden 7. april 2024 til 7. april 2025 har det vært to innsatte under 18 år, henholdsvis 16 år og 17 år. En av disse har vært innsatt to ganger i denne perioden. Fengselet har 62 innsatte i aldersgruppen 18 til 24 år.

Trondheim fengsel opplyste at det er kun unntaksvis at de har innsatte under 18 år, herunder når det er fullt på ungdomsavdelingene.

Barn skal ikke sone med voksne, utenom der dette anses å være til barnets beste.⁵ Unntaket skal tolkes snevert.⁶ Tilsynsrådet mener det er bekymringsfullt at barn er innsatt ved Trondheim fengsel og oppfordrer fengselet til å arbeide for at det ikke skal være barn i fengselet.

⁵ Barnekonvensjonen artikkel 37 bokstav c

⁶ General Comment No. 24 (2019) on children's rights in the child justice system, avsnitt 92.

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- jobber for at innsatte under 18 år ikke skal sone i Trondheim fengsel.

2.1.3. Innsatte med utenlandsk bakgrunn

På tidspunktet for tilsynsbesøket var 31 av de 118 innsatte utenlandske statsborgere. Tilsynsrådet fikk inntrykk av at fengselet opplever utfordringer med språk og kulturforståelse.

Trondheim fengsel har benyttet 52 000 kroner på tolk i perioden april 2024 til april 2025. Det ble opplyst at fengselet benytter ChatGPT til oversettelse ved behov.

Tilsynsrådet fikk inntrykk av at fengselet ikke benytter tolk i alle tilfeller hvor det er påkrevd.⁷ Fengselet bør, så langt mulig, unngå bruk av ChatGPT til oversettelse, spesielt når det gjelder vedtak med helseopplysninger eller ved spørsmål om behov for helsehjelp.

Fengselets manglende bruk av tolk var også et tema i Sivilombudets besøksrapport fra 2024.⁸ Basert på opplysningene Tilsynsrådet har mottatt er det usikkert om Sivilombudets anbefalinger har blitt fulgt opp.

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel sikrer at innsatte som ikke kan kommunisere med fengselet på norsk, forstår innholdet i vedtak og informasjon fra fengselet. Tilsynsrådet bemerker også at innsatte som kan gjøre seg forstått i enkle ord, likevel kan ha behov for tolk for å forstå mer kompliserte vedtak.

Tilsynsrådet viser ellers til Sivilombudets rapport 24. april 2025 om bruk av tolk i fengsel. I rapporten understreker Sivilombudet at «[g]od kommunikasjon er avgjørende for at staten skal kunne ivareta sitt ansvar for å beskytte den innsatte. Dette gjelder spesielt for å forebygge selvskadning og selvdrap, men også for å forebygge konflikter og bruk av tvang».⁹

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- benytter tolk ved inkomstsamtale til alle innsatte som ikke har tilstrekkelige språkferdigheter.
- benytter tolk når viktig informasjon skal gis eller innsatte ønsker å formidle informasjon til fengselet.

2.1.4. Uverdige og utrygge forhold ved E-bygget

Trondheim fengsel opplyste ved tilsynsbesøket at E-bygget ble stengt før sommeren 2023 på grunn av planlagt oppussing. E-bygget består av to etasjer med fire boenheter. Inventar og celledører i hele andre etasje ble revet.

Tilsynsrådet ble orientert om at 1. etasje i E-bygget, herunder avdeling E1 og E2, ble åpnet igjen høsten 2023 som bestod av totalt 40 celler. Fengselet informerte om at det var signert en ny kontrakt for renovering. Alle cellene vil da få eget toalett. Ved Tilsynsrådets besøk var

⁷ Tolkeloven § 6 første ledd, jf. § 2 andre og tredje ledd, jf. straffegjennomføringsloven § 7 første ledd.

⁸ Sivilombudet, 2024, Besøksrapport nr. 81, Trondheim fengsel og forvaringsanstalt, Trondheim fengsel, s. 23.

⁹ Sivilombudet, 2025, bruk av tolk i norske fengsler, s. 13.

det 40 celler uten toalett. Det var to dusjrom på hver boenhet, som deles av 20 innsatte. Tilsynsrådet fikk også informasjon om at flere innsatte følte seg utrygge i E-bygget, som følge av størrelsen og lav bemanning på avdelingene.

Tilsynsrådet ble også orientert om at Nav sine kontorer i E-bygget ikke ble ansett som brukbare. Nav har derfor fått midlertidige kontorer i to brakker, som har blitt satt opp på fengselets område.

Tilsynsrådet vurderer at forholdene i E-bygget er utrygge og uverdige. Spesielt de hygieniske forholdene fremstod som dårlige. Fengselet opplyste at situasjonen i E-bygget ikke har endret seg vesentlig siden Sivilombudets besøk i mars 2024, men at fengselet har nylig etablert et gamingrom i fellesskapsområdet i den ene boenheten.

Til tross for at både sanitære forhold og utrygghet tilsier at størrelsen på avdelingene burde reduseres og at de innsatte burde få eget bad, legger planene opp til samme utforming av fellesskapsavdelingene, med 20 innsatte på hver avdeling og med felles dusj. Tilsynsrådet anbefaler at avdelingene på E-bygget får en størrelse og utforming som legger til rette for trygghet og oppfølging, og at cellene utstyres med eget toalett og dusj.

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- sikrer at alle innsatte kan gå på toalettet når det er nødvendig, og at det kan skje på en hygienisk og anstendig måte.
- arbeider for at avdelingene på E-bygget får en størrelse og utforming som legger til rette for trygghet og oppfølging og at cellene utstyres med eget toalett og dusj.

2.1.5. Forvaringsavdelingen

Trondheim fengsel har en egen forvaringsavdeling, som består av ti plasser fordelt på to identiske boenheter. Alle cellene har eget toalett og dusj, og er av nyere standard med større areal enn i de andre boenheter. Døren til luftegården står åpen, slik at innsatte kan gå ut å røyke når de selv vil. Avdelingen har en psykolog i 40 prosent stilling.

Luftegården er utformet som en hage av KORO (Kunst i offentlig rom), hvor det dyrkes blant annet grønnkål, jordbær, rips og poteter. Innsatte har minst én time luft daglig, og om sommeren tilbys to luftinger. Fengselet opplyser at de tidvis arrangerer grilling for innsatte og ansatte i sommermånedene.

Når domstolen vurderer spørsmål om forlengelse eller prøveløslatelse fra forvaring, er et sentralt tema om det har skjedd endringer hos den innsatte siden vedkommende ble idømt forvaringsstraff. Dette innebærer at ansatte på en forvaringsavdeling har mer omfattende oppgaver med å dokumentere den innsattes hverdag og forhold som gjelder vedkommendes utvikling.

Forvaringsavdelingen tilbyr et eget grafisk verksted for innsatte på avdelingen. Informasjonsinnhold til innsatte produseres internt og gjøres tilgjengelig på cellene. Innsatte deltar i ulike aktiviteter, som blant annet å lage takkekort, bistå Riksarkivet med digitalisering og hobbyarbeid som fluebinding og pappmasseprosjekter.

Avdelingen har også eget undervisningsrom, aktivitetsrom med sjøutsikt og et hobbyrom.

Forvaringsdømte kan få tilbud om program for seksuallovbrudd og sinnemestring, i tillegg til å delta i reflekterende samtaler. Disse programmene er tilgjengelig for alle innsatte i Trondheim fengsel.

Ved tilsynsbesøket fikk Tilsynsrådet inntrykk av at de innsatte på avdelingen opplevde programtilbudet som lite, og at det var lite rom for individuelle tilpasninger og oppfølging for å sikre progresjon. I besøksrapporten fra Sivilombudet understrekes det at opplevelsen av manglende muligheter for progresjon kan forsterke usikkerheten knyttet til lengden på en forvaringsstraff. Dette kan medføre ekstra belastninger for den innsatte og påvirke opplevelsen av trygghet og stabilitet i avdelingen.¹⁰ Tilsynsrådet deler denne vurderingen.

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- sikrer at innsatte i forvaringsavdelingen får relevant innhold i straffegjennomføringen og nødvendig opplæring.

2.2. Tid utenfor cellene

2.2.1. Innledning

De innsatte har etter straffegjennomføringsloven § 17 første ledd som utgangspunkt rett til fellesskap med andre innsatte. Den europeiske torturforebyggingskomiteen (CPT) anbefaler at alle innsatte tilbys minimum åtte timer utenfor cella hver dag.¹¹ Begrensninger i fellesskapet kan i visse tilfeller utgjøre et inngrep i retten til privat- og familieliv. Slike begrensninger krever derfor hjemmel i lov, og inngrepet må ha et legitimt formål og være nødvendig.¹²

Etter straffegjennomføringsloven § 37 kan fengselet beslutte å utelukke en innsatt dersom det er «nødvendig» for å oppnå ett av formålene i straffegjennomføringsloven § 37 første ledd bokstav a til e. Det skal besluttes delvis utelukkelse dersom det anses tilstrekkelig.¹³

Fengselet skal fatte vedtak om utelukkelse dersom den innsatte selv ikke ønsker å være en del av fellesskapet, eller dersom den innsatte har begått en handling som kan føre til reaksjon etter visse bestemmelser.¹⁴

Utelukkelsen skal ikke opprettholdes lenger enn nødvendig, og det skal påses at ingen blir «påført unødig skade eller lidelse».¹⁵ Forholdsmessighetsvurderingen som bestemmelsen legger opp til, må ta høyde for risikoen for helseskade ved utelukkelse og hvilken effekt utelukkelsen vil ha på den innsatte ut ifra dens individuelle forutsetninger. Særlig gjelder dette psykisk syke innsatte.

2.2.2. Sysselsettings- og aktivitetstilbud

Kriminalomsorgen skal legge til rette for at innsatte får et aktivitetstilbud.¹⁶

Sysselsettingen i Trondheim fengsel består blant annet av skole, kjøkkentjeneste, håndverk, industri, og renhold. I tillegg til dette tilbyr fengselet også gårdsdrift, som består i hagearbeid, brøyting/strøing og kløyving av ved. Ifølge fengselet har alle innsatte på fellesskapsavdelingene mulighet til å få fast sysselsettingstilbud i arbeidsdriften eller skole.

¹⁰ Sivilombudet, 2024, Besøksrapport nr. 81, Trondheim fengsel og forvaringsanstalt, Trondheim fengsel, punkt 4.3.

¹¹ Europarådet, 2017, 26th General Report of the CPT, CPT/ Inf (2017) 5, avsnitt 58.

¹² Grunnloven §§ 102 første ledd og 113, Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8 og artikkel 8 nr. 2.

¹³ Straffegjennomføringsloven § 37 tredje ledd.

¹⁴ Straffegjennomføringsloven §§ 37 niende ledd og 39.

¹⁵ Straffegjennomføringsloven § 37 fjerde ledd og sjuende ledd første punktum.

¹⁶ Straffegjennomføringsloven §§ 18 og 21.

Ifølge fengselet var 85 av de 109 innsatte sysselsatt.¹⁷ Tilsynsrådet fikk opplyst at det på tidspunkt for tilsynet var 78 % sysselsetting. Det var fire innsatte som ikke ønsket noe tilbud, 16 som ikke var arbeidsføre og fem innsatte som ønsket tilbud, men ikke fikk. Av de 20 innsatte som ikke hadde sysselsettingstilbud, ble 15 av dem fulgt opp av aktivitetsteam. Innsatte som er utelukket fra fellesskapet følges også opp av aktivitetsteamet.

Trondheim fengsel opplyste at de har en proaktiv skole, og engasjerte ansatte som arbeider for å få innsatte aktivisert gjennom planlagte sysselsettingstilbud. Stenging av to avdelinger i E-bygget, med totalt 33 plasser, har bidratt til redusert belegg og gitt bedre oppfølgingsmuligheter.

Ved tilsynsbesøket ble Tilsynsrådet informert om at Arbeidstilsynet har påpekt en rekke mangler ved verkstedbygget. Ifølge Trondheim fengsel skal rehabiliteringen av B-bygget med skole og verksteder tas samtidig med E-bygget. Tilsynsrådet er bekymret for hvordan dette vil påvirke de innsattes tilbud om aktivitet.

For innsatte i varetekt er det ikke plikt til sysselsetting. Tilsynsrådet har fått opplyst at fengselet i 2024 i større grad enn tidligere hadde unge innsatte i varetekt, uten aktiviseringsplikt, og som det har vært utfordrende å sysselsette/aktivisere. Disse innsatte følges opp av fengslets ungdomsteam og aktiviseringsteam.

Innsatte som er utelukket fra fellesskapet, enten av fengselet eller av eget ønske, skal tilbys minimum to timer meningsfull menneskelig kontakt hver dag.¹⁸ Ikke enhver samhandling med andre utgjør meningsfull menneskelig kontakt. Mandela-reglene legger vekt på at kontakten skal være kontinuerlig, heller enn kort og avbrutt.¹⁹

2.2.3. Innlåsing og faktisk isolasjon

Dagsplanene viser følgende innlåsningstid på felleskapsavdelingene:

Avdeling	Hverdager	Helg og helligdager
	Timer og minutter	
A1	20t 30min	20t 30min
A2	Minimum 2t meningsfull kontakt per dag	
A3	11t 42min	16t 15min
A4	16t	17t 30min
A5	11t 42min	16t 15min
E1	11t 42min	16t 15min
E2	11t 42min	16t 15min
RS	11t 42min	16t 15min
FV	11t 42min	16t 15min

Trondheim fengsel har ikke differensiert mellom innsatte som har dagtilbud eller ikke.

Tilsynsrådet ber om en tilbakemelding på innlåsningstiden for innsatte som ikke er sysselsatt full tid eller som ikke har et aktivitetstilbud.

¹⁷ Tall fra fengselets oversendte dokumentasjon i forkant av tilsynsbesøket. Tallene er hentet fra 7. april 2025

¹⁸ Europarådet, 2019, Report to the Norwegian Government on the visit to Norway carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 28 May to 5 June 2018, CPT/Inf (2019) 1, avsnitt 82.

¹⁹ Penal Reform International and Human Rights Centre University of Essex, 2017, Essex Paper 3: Initial Guidance on the Interpretation and Implementation of the UN Nelson Mandela Rules, s. 89.

Tilsynsrådet fikk opplyst ved tilsynsbesøket at avdeling A1 ble benyttet hovedsakelig til personer som enten er delvis utelukket fra fellesskapet, eller som fengselet vurderer som uegnet for plassering på fellesskapsavdelingene. Avdelingen har åtte plasser.

Avdeling A2 fungerer som en restriktiv avdeling. Her har alle innsatte vedtak om utelukkelse fra fellesskapet, eller er ilagt isolasjon etter rettslig avgjørelse. Enkelte celler i avdelingen er forsterket. De forsterkede cellene er lokalisert i samme korridor som de øvrige cellene i avdeling A2.

Tilsynsrådet har merket seg at utlåsningstiden i mottaksavdelingen, A4, både i hverdagene og helgene har blitt utvidet siden Sivilombudets besøk, og at utlåsningstiden i hverdagene nå er i tråd med CPTs anbefalinger.²⁰ Tilsynsrådet anbefaler, i likhet med Sivilombudet, at Trondheim fengsel sikrer at alle innsatte som ikke er besluttet isolert, kan tilbringe minst åtte timer utenfor cellen og drive med meningsfulle aktiviteter, inkludert i helgene.

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- sikrer at alle innsatte som ikke er besluttet isolert kan tilbringe minst åtte timer utenfor cellen hver dag og drive med meningsfulle aktiviteter, inkludert i helgene.

Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på

- innlåsningstiden for innsatte som ikke er sysselsatt full tid eller som ikke har et aktivitetstilbud.

2.2.4. Utelukkelse

I perioden 7. april 2024 til 7. april 2025 ble det registrert 228 vedtak om hel utelukkelse fra fellesskapet og 15 vedtak om delvis utelukkelse.

Trondheim fengsel opplyste at aktivitetsteamet har etablert gode rutiner for å gi isolerte og sårbare innsatte et meningsfylt aktivitetstilbud, og har et aktivitetsteam som jobber med denne gruppen. Aktivitetsteamet benytter ulike verktøy og metoder i arbeidet med sårbare og isolerte, blant annet «kunstprosjekt», «musikkbingen», «walk and talk», «gaming» og samtaler. Ved tilsynsbesøket fikk Tilsynsrådet informasjon om at de innsatte opplevde aktivitetsteamet som en svært positiv ordning.

I perioden 1. april 2025 til 30. april 2025 rapporterte Trondheim fengsel om 6 tilfeller der isolerte innsatte ikke fikk oppfylt minstekravet om to timers meningsfull menneskelig kontakt per dag. Trondheim fengsel opplyste at det i perioder har vært mange isolerte, og i disse periodene har det ikke vært bemanning til å oppfylle målkravet om to timer meningsfylt aktivitet. Prioriteringene i disse periodene har vært at alle får noe tid, fremfor at noen får to timer og andre ikke tilbud i det hele tatt. Tilsynsrådet understreker at isolasjon er helseskadelig, og at to timer menneskelig kontakt er et minimum.

²⁰ Sivilombudet, 2024, Besøksrapport nr. 81, Trondheim fengsel og forvaringsanstalt, Trondheim fengsel, s. 30.

Selv om Tilsynsrådet merker seg at innsatte er svært positive til aktivitetsteamet, anbefaler Tilsynsrådet at fengselet styrker sitt arbeid med å forebygge isolasjon og bruk av tvangsmidler. Fengselet bør også sikre fortløpende og skriftlig dokumenterte vurderinger av om isolasjonen fortsatt er strengt nødvendig. Tilsynsrådet understreker at isolasjon skal opphøre straks vilkårene ikke lenger er oppfylt.²¹

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- styrker sitt arbeid med å forebygge isolasjon og bruk av tvangsmidler.
- sikrer fortløpende og skriftlige dokumenterte vurderinger av om isolasjon fortsatt er strengt nødvendig.
- sikrer at alle innsatte får minimum to timer meningsfull menneskelig kontakt hver dag.

2.3. Sikkerhetscelle og sikkerhetsseng

Bruk av sikkerhetscelle og sikkerhetsseng er blant de mest inngripende midlene et fengsel kan benytte overfor en innsatt. Sikkerhetsseng og sikkerhetscelle skal bare brukes dersom det er «strengt nødvendig» og andre mindre inngripende tiltak enten «forgjeves har vært forsøkt eller åpenbart vil være utilstrekkelig». Det skal gjøres en fortløpende vurdering av om bruken kan opprettholdes, og det skal påses at ingen blir «påført unødig skade eller lidelse».²²

I enda større grad enn ved utelukkelse påløper det en særskilt risiko for skade for innsatte som plasseres på sikkerhetscelle eller i sikkerhetsseng.²³ Den innsattes konkrete risiko for helseskade må derfor være en del av forholdsmessighetsvurderingen, og «så vidt mulig» skal det innhentes uttalelse fra lege som skal tas i betraktning ved vurderingen.²⁴

Trondheim fengsel har totalt fem sikkerhetsceller. Tre av sikkerhetscellene er i kjelleren i A-bygget og to er i kjelleren i forvaringsbygget. Ved tilsynsbesøket fikk Tilsynsrådet opplyst at sikkerhetscellene på forvaringsavdelingen ikke har vært benyttet siden 2023. Alle sikkerhetscellene hadde klokke som viste riktig tid.

Sikkerhetscellene var utstyrt med et lite vindu plassert høyt på veggen, samt et tilsynsvindu som gjorde det mulig for ansatte å observere innsatte. Cellene hadde to luker: én nederst ved gulvet og én i døren. Sivilombudet viser til at CPT kritiserte denne utformingen etter sitt besøk i Norge i 2018, som anbefalte at luken ved gulvet så langt som mulig ikke brukes til servering av mat og drikke.²⁵ Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel arbeider for å finne en løsning for utdeling av mat og drikke på sikkerhetscelle, som sikrer innsatte en respektfull og verdig behandling.

Ved tilsynsbesøket fikk Tilsynsrådet inntrykk av at sikkerhetscellen tidvis benyttes ved forhøyet risiko for selvskading eller selvdrap. Tilsynsrådet viser til at sikkerhetscellen kun skal benyttes dersom det er strengt nødvendig og andre tiltak har vært forgjeves eller åpenbart utilstrekkelig.

²¹ Straffegjennomføringsloven § 37 fjerde ledd og sjuende ledd første punktum

²² Straffegjennomføringsloven § 38 tredje ledd første punktum og andre ledd og siste punktum.

²³ Se nærmere under punkt 1.2.1.

²⁴ Straffegjennomføringsloven § 38 tredje ledd tredje punktum.

²⁵ Norge (2019) svar på rapport fra CPT, CPT/Inf 2019 (22), item 55.

Sikkerhetssengen står i en av de tre sikkerhetscellene i A bygget. Tilsynsrådet fikk opplyst at denne ikke har vært i bruk siden oktober 2022. Det var ikke fastmontert klokke på veggen i dette rommet. Tilsynsrådet bemerker at det er positivt av Trondheim fengsel ikke har benyttet sikkerhetsseng siden oktober 2022, men anbefaler at det monteres en klokke også på denne sikkerhetscellen.

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- begrenser bruken av sikkerhetscelle.
- serverer mat og drikke til innsatte på sikkerhetscelle på en respektfull og verdig måte.
- monterer en klokke på sikkerhetscellen med sikkerhetssengen.

Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på

- hvilke tiltak som gjøres for å begrense bruken av sikkerhetscelle.

2.4. Bruk av kontrolltiltak

Trondheim fengsel opplyste ved tilsynsbesøket at de fortsatt gjennomfører nakenvisitasjoner, som registreres i KOMPIS. Fengselet har ikke statistikk over antall nakenvisitasjoner. Etter en manuell gjennomgang fikk Tilsynsrådet opplyst at det ble gjennomført 78 nakenvisitasjoner i 2024, og at dette er en nedgang fra 2023. Fengselet opplyste at de fleste visitasjonene ble gjennomført uten funn, uten at Tilsynsrådet har fått nærmere opplysning om antall funn. Tilsynsrådet vurderer at antallet nakenvisiteringer ennå er svært høyt, og stiller spørsmål ved om visitasjonene er nødvendige når de fleste ikke fører til funn.

Fengselet opplyste at de har rutiner for visitasjon av celler hver dag, og det skal legges igjen en lapp ved gjennomført visitasjon. Ifølge fengselet gjøres funn hovedsakelig på celler.

Trondheim fengsel får ukentlig bistand fra hundetjenesten. I løpet av november og desember 2024 ble det gjennomført 11 kontroller. Tilsynsrådet vurderer at kontroll med narkotikahund bør skje på bakgrunn av konkret mistanke.

Tilsynsrådet understreker viktigheten av at inngripende tiltak kun brukes når det er nødvendig og forholdsmessig, og at fengselet alltid må vurdere om sikkerheten kan ivaretas på andre måter (minste inngreps prinsipp).

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- reduserer antall nakenvisitasjoner og urinprøver til de tilfellene hvor det er nødvendig og forholdsmessig, og sikkerheten ikke kan ivaretas på andre måter (minste inngreps prinsipp).
- sikrer at kontroll med narkotikahund gjennomføres på bakgrunn av konkret mistanke.

2.5. Forebygging av selvdropsrisiko og selvdrap

Fengslene skal ved innsettelse gjennomføre en systematisk kartlegging av risiko for selvskading og selvmord.²⁶ Denne kartleggingen kommer i tillegg til helseavdelingens egne vurderinger.²⁷ Formålet er å identifisere sårbarhet og selvmordsrisiko så tidlig som mulig som en del av det selvdropsforebyggende arbeidet. Kartlegging kun ved innsettelse er likevel ikke tilstrekkelig.

Risiko må følges opp løpende under fengselsoppholdet for å kunne fange opp endringer.²⁸ Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har slått fast at fengslene har ansvar for å vurdere risikoen for selvmord løpende gjennom fengselsoppholdet for å kunne iverksette tiltak når det oppstår behov for det.²⁹ Etter Kriminalomsorgens retningslinjer bør tiltaksplanen inneholde «tiltak som har som formål å få den innsatte til å avstå fra å skade seg selv eller ta sitt eget liv. Tiltak som må vurderes, er oppfølging fra ansatte i fengselet i form av samtaler og aktivisering, samhandling med helsetjenestene, økt kontakt med familie og nettverk mv.»³⁰

Trondheim fengsel opplyste at alle innsatte kartlegges ved innkomst, og at operativ betjent gjennomfører denne vurderingen. Dersom kartleggingen avdekker forhøyet risiko, utarbeides en tiltaksplan. Tiltaksplanen følger den innsatte gjennom oppholdet og oppdateres ved nye risikofaktorer. Fengselet opplyste at tiltak kan omfatte tilsyn, kontakt med helseavdelingen eller legevakt, aktivisering gjennom aktivitetsteamet og bruk av celle med pust- og bevegelsessensor. Fengselet mottar også veiledning fra spesialisthelsetjenesten ved behov.

Fengselet hadde ett selvdropsforsøk og to tilfeller av selvskading i perioden april 2024 til april 2025. Tilfellene med selvskading omhandlet én innsatt. Fengselet opplyser at slike situasjoner håndteres i tett samarbeid med helsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, og at fengselet har utarbeidet rutiner for innsatte med omfattende hjelpe- og omsorgsbehov. Fengselet opplyste også at informasjon om hjelpetelefoner er gjort tilgjengelig for alle innsatte.

Fengselet har også utarbeidet rutiner for oppfølging etter selvmord eller alvorlige hendelser. Dette omfatter samtaler med innsatte som har vært berørt, kontakt med pårørende og mulighet for minnestund i samarbeid med prest. Tilsynsrådet er kjent med at fengselet benytter en intern varslingsrutine. Fengselet peker også på at holdningsskapende arbeid over tid har vært viktig i oppfølgingen av innsatte med økt risiko. Tilsynsrådet understreker betydningen av at ansatte er oppdatert og involvert når det gjelder innsatte med forhøyet risiko for selvskading og selvdrap.

²⁶ Kriminalomsorgsdirektoratet (2018). Retningslinjer til straffegjennomføringsloven: Forebygging og håndtering av selvskading, selvmordsforsøk og selvmord i fengsel, 2018, punkt 3

²⁷ kapittel 6.3 om helsekartlegging

²⁸ Hayes L. M. (2013). Suicide prevention in correctional facilities: reflections and next steps. *International journal of law and psychiatry*, 36(3-4), 188–194.

²⁹ EMD *Çoşelav mot Tyrkia*, nr. 1413/07, 9. oktober 2012

³⁰ Kriminalomsorgsdirektoratet, (2018), pkt. 5 sjette avsnitt.

Med bakgrunn i opplysninger om hyppig utskiftning av ansatte i fengselet, anbefaler Tilsynsrådet at det gis jevnlig opplæring i gjenkjenning av risiko, håndtering av selvskadings situasjoner og rutiner for kartlegging, tiltaksplaner og samtykke til informasjonsdeling.

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- etablerer rutiner for å gjennomføre fornyede selvdrapskartlegginger ved endringer i innsattes situasjon.
- utarbeider rutiner som sikrer at ansatte er informert og oppdatert om de innsattes situasjon.
- sikrer opplæring om gjenkjenning av risikofaktorer for selvdrap og selvskading
- sikrer at innsatte som har forhøyet risiko for selvmord og selvskading blir møtt med kunnskapsbaserte forebyggingstiltak, som økt menneskelig kontakt, omsorg og aktivisering.
- sikrer at isolasjon ikke brukes som et virkemiddel for å forebygge eller håndtere selvmordsrisiko.

2.6. Helsetjenester i fengselet

Trondheim fengsel har ukentlige møter med kommunal helsetjeneste, og annenhver måned møte med helsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og tannklinikken. Ved fengselet har kommunen 11 årsverk og spesialisthelsetjenesten har 5 årsverk. I tillegg har fengselet en tannlegeklinikk som er tilgjengelig for innsatte to dager i uken. Det er egen postkasse til helsetjenesten på hver avdeling, og innsatte må benytte samtalelapp for å få time.

Ved alvorlig bekymring kontakter fengselsbetjentene i Trondheim fengsel alltid helsetjenesten. Ifølge fengselet vurderer helsetjenesten alle innsatte innen 24 timer på hverdager. Fengselet opplyste at helsetjenesten ikke er tilstrekkelig tilgjengelig på kveld og natt, og at de har tatt opp utfordringen med kommunen. Dersom det oppstår forhøyet risiko for suicid i helgene, kontaktes legevakten. Fengselet erfarer at beredskapen har kort responstid.

De innsattes medisiner deles ut av fengselsbetjentene. Medisinene er på forhånd lagt i dosett. Innsatte må møte ved vakt døren for å få medisiner. Subutex deles hovedsakelig ut av helsepersonell, men gjennomføres av operativ fengselsførstebetjent på helg og helligdager. Fengselet informerte om at samtlige tjenestemenn som deler ut medisiner skal ha gjennomført dosettkurs.

Medisindosettene skal oppbevares i låsbart medisinskap på vaktrommene, og ansatte må benytte nøkkelkort for å få låst opp skapene. Under besøket erfarte Tilsynsrådet at medisindosettene lå åpent tilgjengelig på vaktrommet på forvaringsavdelingen. Tilsynsrådet har ikke sett dokumentasjon på omfanget av avvik. Tilsynsrådet vurderer at praksisen gir økt risiko for feil og/eller mangelfull utdeling av medisiner, og anbefaler at fengselet sikrer at medisiner oppbevares i låsbart skap. Tilsynsrådet vurderer også at risikoen for avvik er mindre når medisiner deles ut av helsepersonell.

Fengselet opplyser at Kriminalomsorgen ikke har egne systemer for registrering av avlyste fremstillinger for møte med helsetjenesten. Trondheim fengsel begynte å føre manuell oversikt over avlyste fremstillinger til helseformål den 4. desember 2024. I tidsrommet fra 4. desember 2024 til 5. mai 2025 hadde fengselet avlyst to helserelaterte fremstillinger på grunn av bemanning.

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- sikrer at medisiner oppbevares i låsbart skap.
- etterstreber at medisiner deles ut av helsepersonell.

2.7. Tilbakeføring til samfunnet

2.7.1. Kartlegging av innsatte

Kriminalomsorgens primære verktøy for kartlegging i forbindelse med tilbakeføringsarbeid er BRIK.

Kriminalomsorgen har satt måloppnåelsen til 80 fullførte BRIK – kartlegginger. I 2024 fullførte fengselet 59 BRIK-kartlegginger. 33 innsatte ønsket selv ikke kartlegging. Fengselet opplyste at årsaken til manglende måloppnåelse er at mange innsatte ikke ønsker å gjennomføre BRIK-kartlegging, at fengselet har en høy andel varetektsinnsatte som ikke omfattes av kravet, og at fengselet har flere utenlandske statsborgere med utvisningsvedtak som skal returneres ved løslatelse.

Tilsynsrådet er positive til at fengselet benytter BRIK-kartlegging aktivt, men viser til at det er viktig at fengselet også utarbeider en god soningsplan. Fengselet opplyste at utarbeidelse av soningsplan kan variere avhengig av hvilken kontaktbetjent den innsatte har.

Tilsynsrådet anbefaler at fengselet utarbeider en rutine som sikrer en mer helhetlig praksis for utarbeidelse av soningsplaner og risikovurderinger ved innkomst. Dette sikrer at alle innsatte får en mer helhetlig og dokumentert vurdering, uavhengig av hvilken kontaktbetjent som har oppfølgingen av den enkelte innsatte. Tilsynsrådet understreker viktigheten av at soningsplanen blir et aktivt verktøy i tilbakeføringsarbeidet og bidrar til at den innsatte opplever progresjon gjennom soningen

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- etablerer en rutine som sikrer en mer helhetlig praksis for utarbeidelse av soningsplaner og risikovurderinger.

2.7.2. Saksbehandlingstid ved permisjoner.

Forvaltningsloven gjelder for kriminalomsorgens virksomhet, med de unntak som følger av straffegjennomføringsloven § 7. Hovedregelen er at fengselets saksbehandling skal skje uten ugrunnet opphold og innen rimelig tid.³¹

Trondheim fengsel opplyste at det er vanskelig å angi saksbehandlingstid på permisjonssøknader, men mener at fengselet i stor grad lykkes i å tilpasse saksbehandlingstid slik at innsattes ønske om utgang blir imøtekommet. Ved tilsynsbesøket fikk Tilsynsrådet inntrykk av dette samsvarer med innsattes opplevelse, men at det er lang saksbehandlingstid på regionalt nivå. Saksbehandlingen foregår ved at innsatte leverer sin søknad om permisjon, hvor kontaktbetjenten uttaler seg om søknaden. Deretter vurderes saken av avsnitsleder, som sender den videre til juridisk seksjon for endelig vurdering og avgjørelse. Innsatte oppfordres til å søke så tidlig som mulig om utgang til permisjon, anslagsvis 3-4 uker i forveien der dette kan planlegges. Ved utganger som ikke kan

³¹ Forvaltningsloven § 11 a

planlegges, eksempelvis ved akutte situasjoner som dødsfall eller sykdom i nær familie, tilstreber fengselet alltid få behandlet slike permisjonsutganger i tide.

Trondheim fengsel opplyste at de er opptatt av å ivareta varslingsreglene til fornærmede og etterlatte. Slik varsel sendes som hovedregel ut to uker før tidspunkt for utgang. Ifølge fengselet hensyntas dette ved saksbehandlingen.

2.8. Kontakt med familie og venner

Innsatte har rett til respekt for sitt privat- og familieliv.³² Begrensninger i retten krever hjemmel i lov, og må være nødvendig og forholdsmessig.

Innsatte skal kunne benytte telefon for å ringe innenfor tilmålt ringetid. I fengsler med høyt sikkerhetsnivå er hovedregelen 30 minutter ringetid per uke, med mulighet for å få innvilget mere av fengselet.³³ Trondheim fengsel opplyste at de innsattes ringetid som hovedregel er 30 minutter per uke, og at eventuell utvidelse av telefontiden varierer mellom avdelingene i fengselet. Tilsynsrådet vurderer at 30 minutter ringetid per uke utgjør en svært begrenset mulighet til å opprettholde kontakt med familie og venner, og anbefaler fengselet å vurdere å utvide ringetiden på generelt grunnlag.

Tilsynsrådet anbefaler at fengselet innvilger ekstra ringetid til innsatte med barn for å lette muligheten til å opprettholde relasjoner til barna, der dette er til barnets beste.

Den begrensede ringetiden utgjør også en særlig utfordring for innsatte med familie og venner i utlandet. For denne gruppen innsatte er muligheten for fysiske besøk i fengselet innskrenket. Tilsynsrådet anbefaler at fengselet innvilger ekstra ringetid for å kompensere for de innsattes manglende tilgang til fysiske besøk fra utlandet.

Innsatte skal kunne ha minimum ett besøk per uke. Det er ikke angitt i loven hvor ofte eller hvor lenge innsatte har rett til besøk, men i kriminalomsorgens retningslinjer fremgår det at «Så langt det er praktisk mulig bør innsatte innvilges minimum ett besøk per uke [...] Det enkelte besøk skal så langt det er praktisk mulig vare minst én time».³⁴

Trondheim fengsel har syv besøksrom, og ett større besøksrom som brukes som familierom. Familierommet har TV, eget sofaområde og spiseplass. Familierommet har også et stort antall leker til barn i ulike aldre, og utgang til eget stort uteområde. Uteområdet har ingen leker, kun et bord med benk. Fengselet opplyste at de har vurdert å gjøre det hyggeligere på uteplassen. Tilsynsrådet anbefaler at fengselet arbeider for å gjøre uteområdet foran familierommet mer tilrettelagt for besøk av barn.

Trondheim fengsel har en barneansvarlig, og tilgang til besøksleilighet på Leira. Det er ledelsen ved avdeling Leira som foretar en helhetsvurdering av tildelingen av besøksleiligheten til innsatte, både ved avdeling Leira og Nermarka. Fengselet forklarte at besøksleiligheten blir mest benyttet av innsatte ved avdeling Leira. Dersom det mottas forespørsler om bruk av besøksleilighet for innsatte med barn, konfereres det med barneansvarlig ved tildelingen.

Tilsynsrådet fikk informasjon om at forrige gang besøksleiligheten ble benyttet av en innsatt ved Trondheim fengsel, var for over ett år siden. Tilsynsrådet understreker viktigheten av at kontakten mellom innsatte og barna deres opprettholdes. Trondheim fengsel er det eneste fengselet med forvaringsplasser i Nord, som gjør at det ofte er store avstander mellom

³² Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8 og Grunnloven § 102

³³ Straffegjennomføringsloven § 32 første ledd, jf. forskrift om straffegjennomføring § 3-29 andre ledd.

³⁴ Kriminalomsorgsdirektoratets retningslinjer til straffegjennomføringsloven punkt 31.10.

innsatte og pårørende, og høye kostnader til reise ved besøk. Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel arbeider for at innsatte ved fengselet gjøres kjent med besøksrommet på Leira.

Innsatte har også mulighet til å gjennomføre videobesøk. Trondheim fengsel benytter iPad for å gjennomføre videosamtaler. Tilsynsrådet har fått ulik informasjon om hvordan fengselet tilrettelegger og eventuelt kontrollerer videobesøk.

Utgangspunktet er at alle besøk skal skje uten overvåkning.³⁵ Etter straffegjennomføringsloven § 31 skal besøk i fengsler med høyt sikkerhetsnivå kontrolleres, med mindre det er unødvendig.³⁶ Tilsynsrådet vurderer at overvåkning av videobesøk krever en individuell vurdering, og påpeker på at fengsler ikke rutinemessig kan kontrollere innsattes videobesøk.

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- utvider de innsattes ringetid.
- innvilger mer ringetid for innsatte som ikke kan gjennomføre besøk.
- arbeider for å gjøre utearealet foran familierommet mer tilrettelagt for barn.
- arbeider for at innsatte ved fengselet gjøres kjent med besøksrommet ved Leira.
- sikrer at kontroll av innsattes videosamtaler kun skjer der det er nødvendig og forholdsmessig etter en individuell vurdering.

³⁵ EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102

³⁶ Straffegjennomføringsloven § 31 tredje ledd siste punktum

3. Tilsynsrådets anbefalinger

Tilsynsrådet mener at Trondheim fengsel må sørge for at innsattes rettigheter og velferd ivaretas, uavhengig av overordnede rammebetingelser. Våre anbefalinger og punkter vi ønsker tilbakemelding på gjentas her:

Barn og unge innsatte

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- jobber for at innsatte under 18 år ikke skal sone i Trondheim fengsel.

Innsatte med utenlandsk bakgrunn

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- benytter tolk ved inkomstsamtale til alle innsatte som ikke har tilstrekkelige språkferdigheter.
- benytter tolk når viktig informasjon skal gis eller innsatte ønsker å formidle informasjon til fengselet.

Uverdige og utrygge forhold ved E-bygget

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- sikrer at alle innsatte kan gå på toalettet når det er nødvendig, og at det kan skje på en hygienisk og anstendig måte.
- arbeider for at avdelingene på E-bygget får en størrelse og utforming som legger til rette for trygghet og oppfølging og at cellene utstyres med eget toalett og dusj.

Forvaringsavdelingen

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- sikrer at innsatte i forvaringsavdelingen får relevant innhold i straffegjennomføringen og nødvendig opplæring.

Tid utenfor cellene

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- sikrer at alle innsatte som ikke er besluttet isolert kan tilbringe minst åtte timer utenfor cellen hver dag og drive med meningsfulle aktiviteter, inkludert i helgene.
- styrker sitt arbeid med å forebygge isolasjon og bruk av tvangsmidler.
- sikrer fortløpende og skriftlige dokumenterte vurderinger av om isolasjon fortsatt er strengt nødvendig.
- sikrer at alle innsatte får minimum to timer meningsfull menneskelig kontakt hver dag.

Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på

- innlåsningstiden for innsatte som ikke er sysselsatt full tid eller som ikke har et aktivitetstilbud.

Sikkerhetscelle og sikkerhetsseng

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- begrenser bruken av sikkerhetscelle.
- serverer mat og drikke til innsatte på sikkerhetscelle på en respektfull og verdig måte.
- monterer en klokke på sikkerhetscellen med sikkerhetssengen.

Tilsynsrådet ber om tilbakemelding på

- hvilke tiltak som gjøres for å begrense bruken av sikkerhetscelle.

Bruk av kontrolltiltak

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel:

- reduserer antall nakenvisitasjoner og urinprøver til de tilfellene hvor det er nødvendig og forholdsmessig, og sikkerheten ikke kan ivaretas på andre måter (minste inngreps prinsipp).
- sikrer at kontroll med narkotikahund gjennomføres på bakgrunn av konkret mistanke.

Forebygging av selvdraprisiko og selvdrap

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- etablerer rutiner for å gjennomføre fornyede selvdrapskartlegginger ved endringer i innsattes situasjon.
- utarbeider rutiner som sikrer at ansatte er informert og oppdatert om de innsattes situasjon.
- sikrer opplæring om gjenkjenning av risikofaktorer for selvdrap og selvskading
- sikrer at innsatte som har forhøyet risiko for selvmord og selvskading blir møtt med kunnskapsbaserte forebyggingstiltak, som økt menneskelig kontakt, omsorg og aktivisering.
- sikrer at isolasjon ikke brukes som et virkemiddel for å forebygge eller håndtere selvmordsrisiko.

Helsetjenester i fengselet

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- sikrer at medisiner oppbevares i låsbart skap.
- etterstreber at medisiner deles ut av helsepersonell.

Tilbakeføring til samfunnet

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- etablerer en rutine som sikrer en mer helhetlig praksis for utarbeidelse av soningsplaner og risikovurderinger.

Kontakt med familie og venner

Tilsynsrådet anbefaler at Trondheim fengsel

- utvider de innsattes ringetid.
- innvilger mer ringetid for innsatte som ikke kan gjennomføre besøk.
- arbeider for å gjøre utearealet foran familierommet mer tilrettelagt for barn.
- arbeider for at innsatte ved fengselet gjøres kjent med besøksrommet ved Leira.
- sikrer at kontroll av innsattes videosamtaler kun skjer der det er nødvendig og forholdsmessig etter en individuell vurdering.

4. Tilbakemelding og oppfølging

Trondheim fengsel og forvaringsanstalt, Trondheim fengsel har fått mulighet til å kommentere faktaopplysningene i rapporten 12. februar 2026. Fengselet er også bedt om å redegjøre for sin oppfølging av rapportens anbefalinger innen 27. april 2026, som vil publiseres sammen med tilsynsrapporten.